

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА,
ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ**

София 1113, ул. "Акад. Г. Бончев" бл. 3, тел: (02)9793322
www.niggg.bas.bg, e-mail: office@geophys.bas.bg

**СИСТЕМА ЗА ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА ОБУЧЕНИЕ НА ДОКТОРАНТИ
В НАЦИОНАЛНИЯ ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА, ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ
ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**

Обучението на докторанти в Националния институт по геофизика, геодезия и география (НИГГГ) при Българската академия на науките (БАН) се извършва по 11 акредитирани докторски програми (ДП) в две професионални направления:

Професионално направление 4.4. Науки за Земята

- Физика на океана, атмосферата и околоземното пространство;
- Земен магнетизъм и гравиметрия;
- Сеизмология и вътрешен строеж на Земята;
- География на населението и селищата;
- Геоморфология и палеогеография;
- Икономическа и социална география;
- Климатология;
- Физическа география и ландшафтознание;
- Хидрология на сушата и водните ресурси;
- Картография и ГИС.

Професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия:

- Обща, висша и приложна геодезия.

1. Цел на Системата за оценка на качеството на обучение на докторанти в НИГГГ – БАН

Основната цел на Системата за оценка на качеството на обучение на докторанти (СОКОД) в НИГГГ – БАН е осигуряването и поддържането на високо ниво на обучение в съответствие с мисията, приоритетите и целите на Института. Тя е съобразена с действащите в страната нормативни уредби, свързани с третата степен на висшето образование, със Системата за оценка качеството на образованието в БАН и международно признатите стандарти и процедури.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА,
ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ**

София 1113, ул. "Акад. Г. Бончев" бл. 3, тел: (02)9793322
www.niggg.bas.bg, e-mail: office@geophys.bas.bg

Документът се базира на европейските принципи за иновативно образование и да обуславя формирането на правила и условия, които ще гарантират постоянен мониторинг и устойчиво качество на обучението на докторанти.

2. Принципи на Системата за оценка на качеството на обучение на докторантите в НИГГГ – БАН

СОКОД следва следните основни принципи:

2.1. Поддържане на високо качество на образователната дейност, като се спазват стандартните изисквания към всички етапи от обучението на докторанта в съответствие със Закона за висше образование, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в НИГГГ, Правилника за дейността на Центъра за обучение (ЦО) на БАН и Академичния съвет (АС) на ЦО. Тези нормативни документи уреждат всички процедури, свързани с провеждането на конкурсните изпити, зачисляването на докторантите, техните права и задължения, финансовото и материално-техническото осигуряване на обучението им. Те са съобразени и със стандартите за качество в Европейското пространство за висше образование (ESG).

2.2. Адекватност на учебните ресурси, учебната документация, учебните дейности и процеса на администриране на обучението.

2.3. Осигуряване на високо качество на научните изследвания чрез регулярна оценка (атестация) на Научния състав и на докторантите, участващи в процеса на обучение и предлаганите дейности по водените докторантури в института.

2.4. Поддържане на критична маса на научния потенциал в дадено научно направление.

2.5. Осигуряване на подходяща среда за изследвания в института при следните показатели:

- Наличие на съвременна научна инфраструктура;
- Възможности за кариерно развитие в съответствие с Европейската харта на изследователите и Правилника за дейността на ЦО при БАН;
- Оптимални и безопасни условия на труд в работните помещения в съответствие с изискванията на нормативните актове;

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА,
ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ**

София 1113, ул. "Акад. Г. Бончев" бл. 3, тел: (02)9793322
www.niggg.bas.bg, e-mail: office@geophys.bas.bg

- Съвременно интердисциплинарно обучение на докторантите чрез използване на системата от курсове на ЦО при БАН за допълване и обогатяване на различните изследователски дисциплини;

- Сътрудничество с Висшите училища за обмен на добри практики и идеи, свързани с мониторинг и повишаване на качеството на обучение на докторанти;

- Възможности на докторантите за участие в международни изследователски мрежи и докторски програми, както и в Програмата Еразъм+;

- Насърчаване на научната изява на докторантите чрез участия в национални и международни конференции;

- Обучение на докторантите за работа в екип, участие и управление на научни проекти, предприемачество, управление на правата върху интелектуалната собственост, научна етика, стандартизация, връзки с бизнеса и др.;

2.6. Осигуряване на възможности за професионално развитие в съответствие с Европейската харта на изследователите, Кодекса за поведение при наемане на изследователи и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в НИГГГ – БАН;

2.7. Осъществяване на периодичен контрол на качеството на обучение по акредитираните програми чрез анализ на препоръките на Националната агенция за оценяване и акредитация и тяхното изпълнение;

2.8. Извършване на контрол върху изпълнението на индивидуалните планове, научното ръководство, напредъка на докторската програма и оценка на обучението чрез тримесечни отчети и ежегодно докладване в писмен и/ или устен вид на семинари пред департаментите/ центъра;

2.9. Създаване на раздел Докторантури на сайта на Института, на който да бъдат публикувани всички необходими документи, свързани с обучението на докторантите, разясняване на процедурите по кандидатстване, дейностите в процеса на обучение и защита на дисертационния труд;

2.10. Дефиниране на отговорностите на докторанта и на неговия научен ръководител. Насърчаване на етични и професионални отношения между ръководител и докторант;

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА,
ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ**

София 1113, ул. "Акад. Г. Бончев" бл. 3, тел: (02)9793322
www.niggg.bas.bg, e-mail: office@geophys.bas.bg

2.11. Контрол на процедурите по зачисляване и отчисляване, при разработване на дисертационния труд и публикуване на научни статии на докторанта с оглед избягването на случаи на измами и плагиатство;

2.12. Осигуряване на възможност на докторантите да изказват мнения, препоръки и предложения за подобряване на условията и качеството на обучението им в докторантура в Института чрез:

- Провеждане на регулярни срещи на докторантите с представители на ръководството на Института с цел анализ и взимане на конкретни решения за подобряване качеството на обучение на докторантите;
- Провеждане на социологическо (анкетно) проучване сред докторантите относно качеството на обучението им в НИГГГ – БАН.

3. Критерии и механизми за оценка на качеството на обучение на докторанти в НИГГ – БАН

3.1. *Критерии за оценка на докторските програми в НИГГГ – БАН* – включват 10-те основни стандарта за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ – част 1 – 10, и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО:

- Политика за осигуряване на качеството;
- Разработване и одобряване на програмите;
- Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към обучаваните;
- Прием, развитие, признаване и сертифициране на обучаваните;
- Преподавателски състав;
- Учебни ресурси и подпомагане на обучаваните лица;
- Управление на информацията;
- Информация за обществеността;
- Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите;
- Циклично външно осигуряване на качеството.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА,
ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ**

София 1113, ул. "Акад. Г. Бончев" бл. 3, тел: (02)9793322
www.niggg.bas.bg, e-mail: office@geophys.bas.bg

3.2. *Механизми за оценка на качеството на обучение на докторанти, вкл. и на изпълнението на критериите за всяка от докторските програми. Те обхващат:*

- Организиране и провеждане на вътрешни одити на качеството на всяка от докторските програми. Извършват се с решение на НС на Института по препоръки от НАОА при акредитацията на програмите и/ или при необходимост;
- Акредитация на докторските програми се осъществява съгласно графика на НАОА;
- Атестация на учените – извършва се на три години съгласно чл.

4.3. (1) от Правилника за дейността на НИГГГ – БАН;

- Ежегодно отчитане на научната, научноприложната, научно-оперативната и образователната дейност на Института чрез изготвяне и приемане на Годишния отчет на Института;
- Годишна атестация на докторантите съгласно индивидуалните им годишни учебни планове и изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложение на ЗРАСРБ, Правилника за дейността на ЦО и АС при БАН, Правилника за условията и реда за придобиване на научни звания и за заемане на академични длъжности в БАН и Правилника за прилага на ЗРАСРБ в НИГГГ – БАН;
- Провеждане на годишен семинар на докторантите, на който те представят резултатите от образователната и научната си дейност.

Резултатите от анализа и оценката на качеството на обучение в докторантура се обсъждат и утвърждават от Научния съвет (НС) на Института и са публични.

4. Процедури за оценяване и подобряване на качеството

4.1. Оценка на докторските програми в НИГГГ

Тази процедура се извършва на базата на текущ мониторинг и ежегоден контрол на изпълнението на обучението по докторските програми, по време на годишния семинар и атестирането на докторантите. Докладите от извършените вътрешни одити на всички докторски програми, както и направените препоръки, предложените коригиращи действия се представят и утвърждават от НС на Института. Изпълнението

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА,
ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ**

София 1113, ул. "Акад. Г. Бончев" бл. 3, тел: (02)9793322
www.niggg.bas.bg, e-mail: office@geophys.bas.bg

им се извършва от научните ръководители/ консултанти, докторантите и ръководителите на съответно направление/ секция/ департамент/ център в указан срок. Документите от тази дейност се съхраняват от Научния секретар и се използват при провеждане на следващи вътрешни одити и при акредитацията на докторски програми от НАОА.

Обучението на докторантите се осъществява по индивидуален учебен план – общ учебен план за целия период на обучение и работен план за всяка година. Те се състоят от образователна и научна програма. Процедурата по изготвянето и утвърждаването на учебните планове включва:

- Разработване на учебните планове от научните ръководители/ консултанти заедно с докторантите;
- Представяне за обсъждане и утвърждаване от Научния съвет на Института;
- Съхраняване на индивидуалните планове в досиетата на докторантите;
- Представяне на тримесечните (за редовните докторанти) и годишните отчети на докторантите за изпълнението на съответните индивидуални планове, заверени от научните ръководители/ консултанти и потвърдени с доказателствен материал;
- Ежегодно провеждане на семинар на департамента/ центъра и института, на който докторантите представят работата си по изпълнението на индивидуалния план. Ръководителите/ консултантите на докторантите представят писмено мнение за работата на докторанта, оценка и препоръки за извършената дейност за следващата година;
- Представяне и утвърждаване на ежегодните отчети от НС.

Промяна на темата на дисертационния труд и на научния ръководител/ консултант се допуска по изключение, но не по-късно от 3 месеца преди датата на заседанието департамента/ центъра за предварителното обсъждане. Промяната се извършва със заповед на Директора въз основа на решение на НС по предложение на ръководителя на департамента/ центъра.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА,
ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ**

София 1113, ул. "Акад. Г. Бончев" бл. 3, тел: (02)9793322
www.niggg.bas.bg, e-mail: office@geophys.bas.bg

Осигуряването на подготовката на докторантите и изпълнението на образователната им и научна програма става въз основа на кредитна система. Докторантът се допуска до пред защита, ако е събрал минимум 200 кредита.

4.2. Образователна програма

Образователната програма на докторантите обхваща следните 3 типа обучение:

- Индивидуално специализирано обучение в НИГГГ – БАН;
- Общо специализирано обучение по научни направления – съвместно от НИГГГ – БАН и Докторантското училище към ЦО при БАН;
- Общоакадемично обучение за придобиване на езикови и компютърни умения от Докторантското училище към ЦО при БАН.

Обучението на докторантите се осъществява в съответствие с кредитната система на Докторантското училище, която предвижда задължителен минимален брой кредити по дейности. За повишаване на качеството на обучение на докторантите е необходимо да се проследява информацията за: наличието на курсове за специализирано обучение по научни направления от хабилитирани учени на института, посещаемост на тези курсове, успеваемост на докторантите, преминали през съответните курсове на обучение, честота на обявяване на тези курсове и други.

4.3. Научна програма

С оглед изпълнението на научната програма от докторанта, НИГГГ – БАН извършва дейности свързани със:

- Осигуряване на работно място с оптимални и безопасни условия на труд;
- Достъп до информационните средства, IT техника и софтуерни програми на НИГГГ;
- Възможности на докторантите за участие в международни изследователски мрежи и докторски програми, както и в Програмата Еразъм +;
- Възможности за изява на докторантите чрез участия в национални и международни конференции;
- Обучение на докторантите за работа в екип.

4.4. Научен ръководител/ консултант

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА,
ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ**

София 1113, ул. "Акад. Г. Бончев" бл. 3, тел: (02)9793322
www.niggg.bas.bg, e-mail: office@geophys.bas.bg

Научният ръководител/ консултант подпомага и консултира цялостната подготовка на докторантите и разработването на дисертационните им трудове. Той е длъжен да:

- Изготвя проект за докторантурата, съгласно Правилника на ЦО на БАН, който да бъде внесен в НС на НИГГГ – БАН за одобрение;

- Изготвя, заедно с докторанта, годишните индивидуални планове в съгласие с приетия проект за докторантурата и да ги представя своевременно преди изтичане на всяка поредна година от срока на докторантурата за одобрение от НС на Института;

- Следи за навременното и качествено изпълнение на образователната и научната програма на докторанта съгласно приетите годишни индивидуални планове и приетата с Правилника на ЦО кредитна система;

- Информира Директора и при необходимост да предлага прекратяване на докторантурата от НС при констатиране на системни неизпълнения на задълженията на докторанта по негова вина;

- Представя своевременно в НС тримесечните (за редовните докторанти) и годишните отчети на докторанта за изпълнението на съответните индивидуални планове, както и информация и мнение за хода на докторантурата.

4.5. Оценка на дейността на докторанта

Работата на докторанта се оценява от научния ръководител/ консултант на съответния департамент/ център и Научния съвет въз основа на годишната атестация на докторанта и при ежегодния докторантски семинар на Института.

Конкретно работата на всеки от докторантите се оценява на база на информацията в следните направления:

- Образователна програма;
- Представяне на научни резултати;
- Индивидуален план, работа по дисертацията;
- Публикационна дейност;
- Проектна дейност и награди;
- Други дейности.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
**НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО ГЕОФИЗИКА,
ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ**

София 1113, ул. "Акад. Г. Бончев" бл. 3, тел: (02)9793322
www.niggg.bas.bg, e-mail: office@geophys.bas.bg

5. Външен контрол върху системата за качеството на обучение в НИГГГ – БАН

Заедно с периодичната актуализация на ДП и вътрешната оценка се извършва и контрол върху системата за качеството на обучение в института от Центъра за обучение към Българската академия на науките. В Центъра се изпраща информация за всяка промяна в статута на докторантите, проведени курсове, мобилност по програма „Еразъм+“ и др.

Всички докторанти на Института имат регистрация в Системата за отчитане на научната и експертната дейност в Българската академия на науките. Там се въвеждат данни, свързани с научните постижения на докторантите. По този начин едновременно се осъществява контрол върху дейността на докторантите и се отчита приносът на докторантите в Института.

Дейностите, свързани с оценката на качеството на обучение на докторантите в НИГГГ – БАН и резултатите от тях помагат дефинирането на конкретни предписания за тяхното развитие и повишаване на тяхното качество.

Настоящият документ е приет на заседание на Научния съвет на НИГГГ – БАН с Протокол 40 от 24.06.2024 г.